ئەم ن دەوێراین ژقاعێ دەرکڤین، داکو جندی مە نەبینن چونکە دەست درێژو پیس بین.

ریپۆتاژێک لەناوچەی بادینان

ئامادکرنا: ئارام حسین

ئەم ڕێپۆرتاژەی کاک ئارام حسێن ساڵی ٢٠٠٤ لە یەکەم ژمارەی ئەنفالستاندا بڵاوکراوەتەوە، یەکەمین ژمارەی ئەنفالستان لەلایەن وەزارەتی ڕۆشنبیری حکومەتی هەرێم– ئیدارەی سلێمانی لەچاپ دەرچوو، ئەوسا بەمەبەستی ڕێپۆرتاژێک لەمەر ئەنفالی ناچەی بادینان کاک ئارام حوسێن ڕاسپێردرا بچێت بۆ پارێزگای دهۆک بەداخەوە، کاک ئارام وێنەی ئەوکەسانەی نەهێنابوو کەچاوی پێیانکەوتبوو، یان دواندبوونی، ئەمەش یەکێک بوو لەکەموکورییەکانی ڕێپۆرتاژەکەی دیسانەوە لەبەرکەمی کات و نەبوونی تایپیستێکی باش کەلە شێوەزاری دیمانەلەگەڵدا کراوەکان بزانێت، هەندێک هەڵەی تێکەوتووە بۆیە بەگشتی ڕێپۆرتاژەکە وەک کارێکی ڕۆژنامەوانی سەرکەتوو نایەتە بەرچاو بەڵام لەبەرئەوەی ئەنفالستان زیاتر گرنگی بە دۆکۆمێنتکردن دەدات پێی باش بوو، بەهەر کەموکورییەکەوە بێت بیخاتە بەرچاوو بلاوی بکاتەوە نەک لەبەرئەوهۆکارانە بەفەرامۆشی بسپێرێت، بەهیوام لەکەموکوریمان ببورن .

تە چاوا ئەنفال دیت، بومە بەحسا چیروکا خو بکە کا چاوا بو؟ چ بسەرێ تە هات ؟

ژ گوندێ مە 27 کەس هاتینە کوشتن و پتر ژ 30 کەسا بەرزنە و ل دەمێ ئەنفالا دەست پێکری ئەم رەفین و ژ گوندی دەرکەفتین و چوینە گوندێ (دیهێ) ل نافبینا گوندێن (بانک و وەرمێلێ) پاش جەیشێ کیمیا هاڤێتە گوندێ وەرمێلێ و ئەم رەڤین هاتینە خارێ و کەڤتینە ددەستێ جەیشێ دا و ئەم ئینیانە گوندێ کورێمێ و ئەم ژنک داینە رەخەکێ و زەڵام دانە رەخەکێ و ل وێرێ و ل دەف مە و ل بەرچاڤێت مە 37 زەڵام رەمی کرن پاشی ئەم برینە مانگێشکێ و کرینە دگوڤەکا حیوان ڤە، زەڵام جودا و ژنک ژێ جودا. پاشی مونشەئە ئینان و ئەم برینە سەیتەرا دهوکێ، هەتا ئەم گەهاندینە سەیتەرا دهوکێ دلێ مە هەمیا گرت . زابتەک ل سەیتەرێ بوگوت ئەڤە چیە؟ گوتن ئەڤە مەیێت گرتین، زابتی گوت هەرن ببنەڤە سەر گوندێت وان ل وێرێ رەمی بکەن، هەمیا رەمی بکەن بـ عەرزو عەیالڤە، ئەم زڤراندین بەلێ هندەک ژمە دباگێرارا و هندەک ژێ دکورا را برنە مانگێشکێ، ل وێرێ گوتن ئەمرێ رەمیکرنا ژنک و عەرزو عەیالا نینە و ئەم کرینە دمەدرەسێ ڤە و (6 هەتا 8) روژا ئەم ماینە ل وێ زەڵام جودا و ژنک جودا، خەلکێ مانگێشکێ گوتن بابا ئەڤە هەمی ژبرسا مرن و ئەم دێ خوارنێ بوان ئینین، باشبو رازیبون (3–4) روژا خوارن د دانەمە، پاشی ناڤێت مە هەمیا نڤیسین و بزیلێت عەسکەری ئەم برینە قەلعا دهوکی و ئەم کرینە دوێرێ ڤە، من کچەک هەبی من هێلا دسەیارێ دا مە ژبیرکر ژقەهرا مە هاژخونەبی، سێ روژا ئەم هێلاینە تێهنی و برسی، روژەکێ لێ ناڤ قەلعێ جوندی هاتن ناڤ مەدا و ئو ئەم هەمی رەفین و بـ سوندە و کێبلا کەتنە دیفمە و ئەم قوتاین هەتا ئەم هەمی کرینە دناڤ ژورکا بچیک دا .

هین چەند کەس بون دوێ قەلعێ ڤە؟

بـ هزاران زەڵام و ژن و عەرزو عەیال بین، قەلعە گەلەک مەزن بوو.

مالاوە چەند کەس بوون؟

ئەم (10) نەفەر بین کو هاتینە گرتن دمالا مەدا، وە دەمێ دبی شەف دەبوو دەنگە دەنگک و قیامەت، مەژی پسیارکر ئەو چیە؟ گوتن جوندیەک یێ چویە دناڤ ژنکا دا و یێ قەستا نامیسا وان دکەت. ل وێرێ خەو نە بو چ ژیان بە بو، بـ شەف و روژ جوندیا دەینا زەڵاما و گەلەک دقوتان و ل بەر چاڤێت مە گەلەک جارا چوار کەسا ئێک دقوتان و ب دارا و ب بەرا و پارچێت بلوکا دقوتان و ل سەر پشتێ دخڕاندن .

ل وی دەمی خوارن دا وە؟

نەنە خوارنا چی، ژنکەکێ پچەک شیر دامن، من ژی هەر ئێک ژێ عەیالێ خو پچک دایێ .

تە عزیب هە بوو؟

بەلیٚ گەلەک هەبوو، نە بەس بو زەلاما ژنک ژی دقوتان ب کێبلا دەینا وان .

هین ژنک و زەلام جودا کرا بوون؟

بەلیٚ زەلام برنە خواریٚ جهیٚ تەعزیبیٚ و ژنک برنە سەری، ژوی دەمیٚ جوداکرن، ئەو روژ ئێک و ئەڤە دوو هەتا نوکە مە زەلامێت خو نە دیتنە و چون و چون .

چەند کەس بو بێت کە کوشتین و هنداکرین ؟

گەلەک بوون کاکو گەلەک بوون ناهێنە حسابیٚ، ب تایبەت تەعزیب و قوتان بوو هەتا دکوشتن، هەما ل ویٚ قەلعا دهوکیٚ کورێت مەبخو یێت کوشتین .

ب خودیٚ من دیت وەختیٚ سالحیٚ مەلای قوتاین و کایا کریە دەڤی و ب داری پیٚ حەشاندیە دەڤی، کا کا کا یا حیوانا، هەمزوییٚ مە کو مامیٚ بچیکێت من بی ب تەعزیبا وان پیٚ مری، مامەکیٚ وان پیٚ دی نوکە پیٚ ساخە بەلیٚ ژبەر تەعزیبا وان پیٚ نیڤە مروڤە،حەجی سەید حەسەنک مە هەبی ئاگر بەردانە رهێت وی، ئەم سیٚ روژا ب تێهنی و برسی هێلاینە ل وێریٚ وپاشی سەیارە ئینان و بوو هەوار و قیامەت، مەژی دگوت ئەڤە چیە؟ چ هەیە چ نینە ؟ دەگوتن دیٚ مەبەن، بەلیٚ کەس نزانیت دیٚ مە کیڤەبەن، ژ وێریٚ ئەم برینە میسل (موصل) و مە هەمیا دکرە گری، پاشی ئەم گەهاندینە دەشتەکیٚ و دگوتن ئەڤە سەلامییٚ (سلامیە) و ل وێریٚ ئەم کرینە دقاعاڤە و نە ئاڤ نە خوارن نەدانەمە، کابرایەک هاتە دڤ مە هندەک سەمونێت رەق و هشکک دانەمە و گوت بخو بنمینن و بدنە بچیکێت خو ، ل وێریٚ گەلکک مرن بەلەدیا وێریٚ برن ڤەشارتن .

ل ویٚ دەمی جەنازە بو کیڤە دبرن؟

مە نەدیتن کا کیڤە برن و مە نەزانی چ لێکرن .

ل وی وەختی زاروکێت تە ل گەل تەبین ؟

بەلّی ل گەل من بین و ئەم کربوینە دقاعاڤە و ئەریٚ وەللا جوندی دهاتنەمە و دەینانەمە، بخودیٚ خەو نەبی، شەف نەبی، ئەم نەدوێریانن بنڤین و تو دزانی چ دگوتنەمە؟ دگوتن کچێت شیا دیٚ جودابن، عەیالیٚ هیر (زاروکا) دیٚ جودا کین، ئو بخودیٚ دا ئەز بو برایێ خو بێژم دەعوا نامیسا خەلکیٚ دکرن، بخودیٚ ژنک دقوتان و داهێن کورکێت مە ب دارا قوتن و هەوار و قێژیێت مە دچونە ئاسمانا هەتا مە ژدەست وان دئینانە دەریٚ . گەلەک جارا جندی دهاتن و دەست درێژی دکرن و ژن ل گەل خو دبرن و پاشی دائینن ب روندکڤە و سەر ڤەچرِی ڤە، جارەکیٚ هاتن گوتن وەرن مە عەفویاوە یادای و دهولّ و زورِنا ئینان و گوتن وەرن دەواتیٚ بکن، هندەک ژمە خو دقوتان و هندەک ژی ئەوێت گەنج و بچیک ب زوری ژقاعا ئینانەدەر و ب دارا برن، مەزانی کو هندەک زەلامێت مە ل وێریٚ ل سەلامییٚ رەمی کرن، چونکە دەنگیٚ رەمییٚ و تەلّقا و توپا دهات و قیامەت بوو، پاشی هاتن و گوتن بوچی هین دکەنەگری و روندک ب چاڤێت وەڤەنە؟ ماهین نەساخن؟ وە ببینە دختوری، مەژی گوتیٚ نەنەنە، ئەم نەنەساخین. ئەم نەدوێریان ژقاعیٚ دەرکڤین داکو جندی مە نەبینن چونکە دەست درێژو پیس بین، پاشی ناڤێت مە نڤیسین و ئەم کرینە دمەنشەئادا و ئەم برین مەنەزانی دیٚ مە کیڤەبن و قیامەت و هەوار هەوارێت ژنک و بچیکا نە، ئەم گەهاندینە جهەکیٚ، ئێکیٚ گوت ئەڤە ئەربیلە (هەولێر) مە هەولێر نەدیتبی و مەنەدزانی ئەڤە هەولێرە، پاشی ئەو عەرزو عەیال هەمی هاڤێتنە ویٚ دەشتیٚ ب تێهنی و برسی، مە گوتەوان کا زەلامێت مە گوتن دیٚ ئەوژی نوکە هێن، بەس خودانیٚ مە خودیٚ بی .

خەلکیٚ هەولێریٚ ل گەل وە باش بوون ؟

خەلکیٚ هەولێریٚ گەلەک باش بوون، خوکرنە فیدائی و مالێت خو ڤالاکرن و هەمی بومە ئینان وەکو نان و پسکیت و ئاڤ و زاد بومە دئینان .

هین ل چ ئوردگەهیٚ بوون ؟

ئەم ل چەژنەکان بوین، خەلکیٚ سوران تەقسیری نەکرن و هەمی تشتەک بو مە دئینان وەکو لاندک و نڤینک و زاد و ئەگەر خەلکیٚ هەولێریٚ ل مە نەبوانە خودان ئەم هەمی دا مرین .

فەوزیا مەحمود کچا حەسناییٚ، خەلکا گوندیٚ کورێمیٚ .

وەختیٚ ئەنفالا دەستپێکری ل بیراتەیە؟ ئو تو چەند سالّ بووی؟

ئەز (15) سال بووم و ل بیرامنە، ئەم دا چینە تورکیا و مە دەوارێت خو بارکرن و ئەم گەهشتینە نێزیک (دیهیٚ) مەدیت تەیارە گەهشتن من گوتە بابیٚ خو ئەڤە تەیارەنە و وەکو تەپەکا رەش بەردان، ویژی گوت بابا هەرنە شکەفتیٚ ڤە، ئەڤە کیمیایە هاڤیتیە گوندیٚ (وەرمێلیٚ) ل نێزیک چیاییٚ مەتین، مەگوتیٚ ئەم ناچین هەکەر تو نەهێی و ئەگەر تو مری بلا ئەم ژی بمرین، پاشی مەدیت جەیش ب سەرمەدا هات و ژهەمی رەخاڤە گرت و ئەم ژی گرتین و هەمی جەیش و چەتە بوون و دەینانە زەلاما و ئەم هەمی کرینە دسەیارادا و گەلەک دەینانە زەلاما و ژنکا و بچیکا، پاشی ئەم ئینانیە مانگێشکیٚ و پێنچ روژا ئەم ل وێریٚ ماین، ئەم جودا کرین ژ زەلاما و ئەم هەمی ل ناڤ زەڤیا کومکرین مە گوە ل دەنگیٚ تەلّقا و قێژیێت زەلاما هەبی و قێژی یا پسمامیٚ من هاتە گوهیٚ من کو عەمریٚ وی (10) سالّ بوو. ئەم دا دیفوانرِا چین نەهێلان و ئەم قوتاین و ب دارا دەینانەمە، ئەم زفرِاندینە مانگێشکیٚ و ئەو زەلامێت ماین ژی ژمە جودا کرن هەتا ئەم برینە قەلعا، ئاخر جار من بابیٚ خو ل قەلعا دهوکیٚ دیت،ئو ئێدی من نەدیت و هەتا ڤێگاڤیٚ، ئاخر جار من بابیٚ خو دیت وەختیٚ ژ سەیاریٚ ئینانە خار، دەستیٚ خوشکا من دافمن کو دوو سالّ بی، دەستیٚ ویٚ دامن و گوت بابا خوشکا خو بگرە و گوهیٚ تە لێبت و ئەمانەت تو و خوشکک و برایێت خو، چاڤیٚ من لێبی هەتا بریە بەر مێزیٚ و ئیفادە ژیٚ وەرگرتن و ئێدی من نەدیت .

پاش گریانکا زور گوت (مە چ زەلام نەمان) .

رەمزیا رەشید خەلکا گوندیٚ بەندیٚ

چەند کەسێن تە ئەنفالکرینە؟

چوار برایێت من و زەلامێ من ئەنفالکرینە.

تە چەند زاروک هەنە؟

من دوو زاروکێت هەین، کورەک و کچەک.

دەمێ ئەنفالا دەسپێکری هین ل کیڤە بوون؟

ئەم ل بێسفکێ بووین و مەکارێ رەڤێ دکر دا خو خلاس بکەین بەلێ ئەم هاتینە گرتن .

چەند کەس ژمروڤێت تە ئەنفالکرینە؟

(21) کەس

ئامینا مەجید عبدواللە، خەلکا گوندێ ئۆزمانا

چاوا ئەنفال گەهشتەوە ؟

وەلام: وەختێ ئەنفالا سەرمەدا گرتی ئەم رەڤین و گوتن ئەڤە حوکمەت هات و ئەم بو رەخێ تورکیا رەڤین، سێ روژا ئەم چوین هەتا ئەم گەهشتینە نێزیک سنورێ تورکیا و ئێدی رێک نەمان و گوتن ئەڤە حوکمەت هات، ل وی دەمی قەسف و توپ و ئاگر ژ هەمی رەخەکێ دەینامە و ئەم ژی ماینە دناڤدا و چ رێک و دەرگەه مە نەمان، حوکمەتی ئەم گرتین و زفڕاندینە گەلیێ (دیهێ)، ل وێرێ هەمی زەلام کومکرن و دەرسوک و شیتکێت وان ژبەر وان کرن و دەست و پێت وان و چاڤێت وان پێ گرێدان و بەری بیکەیسی و کلاشینکوفا دایێ و هەمی کوشتن، ژنک و بچیکا کرنە قێژی و هەواروگری، ل گەل هندێ ئەم کومکرین و سیاری سەیارا کرین و ئەم ئیناینە قەلعا دهوکێ، وەختێ ئەم ئینان ب رێڤە گەلەک و گەلەک دەینانە وان ژنکک و بچیکا و هەتا ئەم گەهاندین، چ جارا ئەڤە ژبیرا من ناچیت. ئو لێ قەلعا دهوکێ نە دێ هێلان شیری یان خارنێ بدینە بچیکا، لاندکێت بچیکا شکاندن و دارێت وان ب زەلاماڤە پرتکاندن و ب داساو قونتاغا و ب هەمی تشتەکێ زەلام دقوتان و قێژی و هەوارێت وان دێ هات، هەر وەسا ژنک ژی دقوتان و دکەتنە دویف وان و هەتا ببا هەواراوان،نە ئاڤ و نەزاد ئەبەد چ نەدانە مە، دکوتنەمە هین مخەربن هین مجرمن، مە دگوتەوان بوخاترا خودێ وەلەمەنەکەن، وانا دگوت نەخودێ و نە پێخمبەر مە ژوەڤە ناکەت، هەر شەڤ بچیکا ژێ برسا دکرنە گری، گەلەک جارا دا زەلاما ئینن و سەروسەر کەنە دناڤ بەرمیلادا و بەرمیل ژی تژی ئاگر بوو، گەلەک ژوانە بچیک بوون و ژیێ وان نەگەهشتبونە (12) سالیێ، ل وێرێ گەلەک کوشتن .

چ ل جەنازا دکرن ؟

دا راکێشن و بەن مە نەدزانی بو کیڤە دبرن، گەلەک جارا دا کەنە دناڤ بەرمیلا دا و گەلەک جارا دا ئاگری بەردەنێ و سوژن .

توفیق عەبدولعەزیز مستەفا :

خەلکێ گوندێ ئورمانا، دەڤەرا بەرواری بالا

روژا 1988/8/25 سەعەت 6 ی سپێدێ دوو فروکێت دوژمنی هاتن، ئەم ل گوندێ هێسێ بوین ل بەرواری بالا، فروکێت سیخوو بوون، مەنەدزانی کو دێ چەکێ کیمیایی داننەمە، وان فروکا دوو توپ هاڤێتنە گوندی و دوویکێلا سپی ڕابوو پاشی ئەو دویکێلە هاتە خوارێ و بلند نەبوو، بێهنەکا پیڤازێت رزی ژێ هات و چاڤێت مە سوتن و مەزانی کو کیمیایە و وێ روژێ ئەم ژبیرناکەین کو چاوا حەیوان و ئاژەل دکەتن، ئەزو برادەرەک ب ناڤێ نوری ئەم ژخانی دەرکەفتین و بەرەڤ روژ ئاڤا چوین و هەواژی بەرەڤ لایێ مە دهات، ئەم نێزیکی کانیەکا ئاڤێ بوین، مە شیتکێت خو تەر کرن و دەینانە بەر دفنا خو و سەروچاڤێت خو نخافتن، پاشی ئەم نێزیکی گرەکێ بووین، هەڤالێ من کەفت و هاش خو نەما بو دەمەکێ، پاشی هشیار بوو، دبن مەدا بو قەرەبالغ و پێشمەرگە هاتن، ل وێرێ(3) کەس کور و باب و ژن کو خەلکێ گوندێ (بیک دادێ نە) کورێ وان ل دهوکێ ل زانکویێ دخاند و هاتبوو سەرەدانا مالا بابێ خو، ئەڤ هەرسێ کەسە حەجی سالح و ژناوی و کورێ وی ل پشت ئێکمالێ (کانیا سپی) هەرسێ کەتن و گیانێ خو ژدەست دان و پێشمەرگا هەرسێ ب جلکڤە ڤەشارتن، پاشی ئەم بەرەڤ گوندێ (خرابێ) چوین گەلەک خەلک ل وێرێ بوون، ل وێرێ ژی خەلک توشی ببون و چاڤێت وان روندک دکرن و گێژ ببون، ل وی دەمی هەمی گوند هاتبون بەردان و پاشی هاتنە سوتن و کاڤل و وێران کرن، پاشی سەعەت 8 ی ئێڤاری خەلک گەلەک ل نهالەکێ کوم ببون ل نێزیک گوندێ بیکدادێ، و تەیارە هاتن و ژ کانیماسێ راجیمە دهاڤێتن بەلێ خەلکێ گوهێ خو نەدانێ، ل وی دەمی من دکرە هەوار و من داخواز دکر کو کچامن هەلگرن چونکە من نەدشیا بچم و ئەز گێژ دبووم ژبەر کیمیایێ، هەتا ئەم گەهشتینە سەر کانیەکێ و ل وێرێ من گەلەک هیڤی و رجا ژ جامێرەکێ کرن بەس کچامن و عەیالێ من دەرباز بکەن و ببەن، چونکە تاری بوو و ئەز گەلەک گێژ دبووم و دلێ من رادبوو، ژبەر کیمیایێ، ب وی حالی هەتا ئەم گەهشتینە سنوری و ل وێرێ (2) روژا ئەم ماین و ل دەمێ ئەم دەرباز بوین بو رەخێ تورکیا گەلەک ب دڕندانە و نەمروڤانە پێشوازی ل مە کرن و تەقە ل مەدکرن، بەلێ ژنکا خودانە بەراهیا زەلاما و ب شەر ل گەل چەندرما رێکامە ڤەکرن، پاشی ئەم برینە گەڤەرێ بەلێ ئەز چارەسەر نەکرم ژبەر چەندرمە دترسان و دگوتن ئەم دزانین ئەڤە کاریگەریا کیمیایێ یە بەلێ ئەم نەشێین هەوە چارەسەر کەین، وە نە دهێلان نوژدار مە چارەسەر بکەن داکو کەس نەزانێت رژێما بەعسی کیمیا یێ هاڤێتیە کورادن، سێ هەیڤا ئەم ماینە ل گەڤەرێ و پاشی ئەم برینە کەمپا مێردینێ و بو دەمەکێ ئەم ماین لێ وێرێ، جارەکێ وەختێ خوارنێ بی هاتە بەلاڤ کرن کە سەمونا نەخون چونکە ژهرکرینە، بەلێ دیسان (366) کەس پێ کەفتن و ژەهراوی بوون و برنە نەخوشخانا مێردینێ .

مریەم ئاڤدەل ئەحمد، خێزانا شەهید محمد محمود

خەلکا کانی ماسێ، دەڤەرا بەرواری بالا

وە چاوا ئەنفال دیت و چ ب سەرێ وەهات ؟

وەلام: دەمێ ئەم ل گارەی بوین و کیمیا هاڤێتنە مە و پاشی ئەم کەڤتینە دە دەستێت رژێمێ و دەستێت مە هەمیا ژ پشتڤە گرێدان و گەلەک بدرندانە و وەحشیانە ئەم قوتاین ب تایبەتی زەلام. پاشی ئەم برینە گوندی و زیلێت سەربازی ئینان و ئەم سیارکرین و برینە قەلعا دهوکێ پاشی برینە سەلامیێ و بەبەردەوامی قوتان هەبوو و گەلەک هەر لێ وێرێ مرن.

ژمالاوە چەند کەس ئەنفالکرینە ؟

(37) کەس ژ برا و زەلامێ من و کەس و کارێت من .

نەخوشترین حالەت چ بوو ؟

وەلام: وەختێ من د دیت زەلامێ من و برایێت من ژ زیلێت عەسکەری دینانە خوارێ و ب قونتاغا دقوتان و رادکێشان و ب قونتاغا دکوشتن .

سوعاد حەسەن جاسم، گوندێ وەرمێلێ

چەند کەسێن تە هاتینە ئەنفالکرن ؟

وەلام: (55) کەس، ل دەستپێکێ ئەم رەڤین چوینە مانگێشکێ، جندیا ئەم گرتین و ئەم ژ زەلاما جودا کرین و برینە قەلعا دهوکێ ل وێرێ یێ کوشتی کوشتن و پشتی سێ روژا ئەم برینە سەلامیێ ل وێرێ هەر شەڤ دەنگێ رەمیێ دهات وا دەبێژن ئەڤە زەلامێت وە رەمی کرن، ل وێرێ کچا من ژ برسا مر خواردن نەبوو ئاڤ نەبوو هەتا کچا من مری، کورێ من ژی (6) هەیڤی بوو شیرو مەمک ژمن ستاندن، بەلێ باشبوو ژنکەکێ شیرێ خو ددایێ هەتا ئەم برینە بەحرکێ. پشتی کچا من مری جندیا برن و ئەز نوکە ژی نزانم کا چ لێ کرن، ل وێرێ (45) بچیک مرن، ئەگەر ئێکێ دا خوازکرنا کو چبا دەست ئاڤێ دا گەلەک قوتن، دا گەلەک جارا هێن هندەکا بەن و نەدئینانە ڤە، (خوێنەری بەرێز ئەم خاتونە بەرێزە لە قسەکردن وەستا، دیار بوو کە هندێک روداو بەبیری دێنەوە ئەیویست بلێت و باسی بکەت و دانی دلێ خوی دا برێژێ بەلام قوتی دەدا، زور هەولماندا لەگەلی کە چی بینیوە بومان بگێرێتەوە، دیگوت ناتوانم و شەرم دەکەم، لەگەڵ هەولێکی زوور قەناعەتی کرد کە باسیکردنی شەرم نیە بەلکو خزمەتێکی گەورەیە و گوتی: دا هێن کچا و ژنا ژێگرن و دابەن وەختێ دئینانەڤە دا هاڤێژنە نیڤا قاعێ و بێهنا عەرەقێ ژوان کچ و ژنا دهات و هەتا سحارێ هاشخونەدمان، کچبا ژنبا دا تژی سەیاراکەن و دابەن و پاشی دا زڤرینن، هەمی سەکران کربوون عەرەق ددانێ و هەتا سپێدێ دا شنیکا هشیاربن .

حەلیما سالح مستەفا، گوندێ گوێزێ

ئەم رەڤین چوینە گارەی و (6 هەتا 7) روژا ئەم ل چیایێ گارەی ماین، ئەم ل وێرێ گرتین و ئینایینە گوندێ (کانێ) و ل وێرێ زەلامێت مە جوداکرن و ئەم برینە قەدشێ و پاشی ئەم ئینایینە قەلعا دهوکێ و زەلامێت مە ل بەر چاڤێت مە دقوتان، پاشی ئەم برینە بەحرکێ و ب شەف ئەم هاڤێتینە ناڤ ستریا، بەلێ خەلکێ هەولێرێ ل تانا مە هاتن و خوارن و ئاڤ بومە دئینان، مە چ ژ زەلامێت خو نەدزانی .

چەند کەسێن وە ئەنفالکرینە؟

(97) کەس دناڤ واندا برایێ من و بابێ من و مام و پسمام و کەس و کار .

سوفیا محمد سالح، گوندێ بەلیتێ

چەند کەسێن تە هاتینە ئەنفال کرن ؟

کورێ من و ئەو ژی ئێکانە بوو.

زوبەیدا عبد الرحمن عبدالله، گوندێ رەزیکێ

چەند کەسێن وە هاتینە ئەنفالکرن؟

پێنج کورێت خیشکا من و لەگەل کورمامێت دەیکا من و مروڤێت وان و هەمی بەرزەنە و هەمی دبنە (97) کەس، ل بەر چاڤێت مە گەلەک کوشتن و قەتێت بلوکا ل سەرێ وان ددان، زەلامێ من و برایێت من خو دابونە چیایی ژ بەر هندێ نەهاتنە گرتن .

گولیزار رەمەزان محەمەد، گوندێ گیزێ

ئەم بربوینە سلامیێ و گەلەک نەخوش بو، زەلامێت مە ل بەر چاڤێت مە کوشتن و برس و ترس و ئازارو ئیهانەو هەمی هەبوو .

گەلەک جارا دا بێژن وەرن دەوات و دیلانێ بومە بکەن، من دیت جارەکێ (7) کەسا ب دارا مامێ من د قوتان و سەرێ وی پەقاندن، ل وێرێ پێ تانکەرا ئاڤێ دا سەر کورێ مامێ من و کەلەخێ وی ژی نیشامەنەدان، گەلەک بچیک ل وێرێ مرن .